

Sygnatura akt VI GC 282/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy **w składzie:**

Przewodniczący SSR Łukasz Kozakiewicz

Protokolant Ewelina Dulian

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2014 r. na rozprawie sprawy

z powództwa **A. W.**

przeciwko **H. F.**

o zapłatę 38 304,00 zł

nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 27 lutego 2014r., sygn. akt VI GNC 154/14 utrzymuje w mocy w całości.

UZASADNIENIE

Powód – A. W. wniósł o zasądzenie od pozwanego – H. F. kwoty 38.304,- zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że pozwany wystawił na jego zlecenie weksel własny. Pozwany nie wykupił weksla mimo wezwania do zapłaty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 27 lutego 2014r., sygn. akt VI GNC 154/14, nakazano pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 38.304,- zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 lutego 2014r. oraz kwotę 2.896,- zł tytułem kosztów procesu.

W zarzutach od tego nakazu zapłaty (nazwanych sprzeciwem), pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Podniósł, że weksel wystawił samodzielnie na zabezpieczenie zobowiązań zaciągniętych przez niego i M. K. w ramach prowadzonej spółki cywilnej, stąd sprawa winna podlegać rozpoznaniu przez Wydział Cywilny. Nadto zarzucił, że wyznaczony mu termin do wykupu weksla był niemożliwy do dotrzymania, gdyż wezwanie w tej sprawie wysłano do niego pocztą na 1 dzień przed wyznaczonym terminem zapłaty. Wreszcie wskazał, że powód wadliwie oznaczył sumę wekslową, gdyż obejmuje ona całość zobowiązania, mimo że powód dokonał korekty deklaracji podatkowej w podatku od towarów i usług w związku z czym uzyskał zwrot tego podatku.

Sąd ustalił.

W dniu 30 listopada 2011r. powód zawarł z pozwanym i M. K. jako współnikami spółki cywilnej pod firmą (...) s.c. umowę współpracy handlowej w zakresie sprzedaży materiałów budowlanych. W ramach tej umowy, powód sprzedawał pozwanemu i M. K. materiały budowlane, wystawiając faktury VAT m.in. Nr Nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...).

Dowód: umowa z dn. 30.11.2011r. – k. 44 – 49, faktury VAT – k. 50 – 73, dokumenty WZ – k. 98 – 124.

Na zabezpieczenie zobowiązań wynikających z zawieranych na podstawie umowy współpracy handlowej umów sprzedaży, pozwany złożył do dyspozycji powoda weksel własny in blanco, płatny bez protestu, upoważniając go do jego wypełnienia na sumę odpowiadającą wartości zadłużenia wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami do wysokości

5% całkowitej kwoty długu oraz opatrzenia go datą i miejscem płatności według swojego uznania. O wypełnieniu weksła powód zobowiązany był zawiadomić pozwanego listem poleconym na 7 dni przed terminem płatności weksła.

Dowód: deklaracja wekslowa – k. 6.

W dniu 10 stycznia 2014r., powód wypełnił złożony do jego dyspozycji weksel na kwotę 38.304,- zł, opatrując go datą płatności w dniu 17 stycznia 2014r., oraz miejscem płatności w W..

Dowód: weksel (kopia) – k. 5.

Pismem z dnia 10 stycznia 2014r., nadanym przesyłką poleconą w dniu 10 stycznia 2014r., powód poinformował pozwanego o wypełnieniu weksła na kwotę 38.304,- zł i opatrzeniu go datą płatności przypadającą w dniu 17 stycznia 2014r. oraz miejscem płatności w W., wzywając jednocześnie do wykupu weksła w terminie płatności.

Dowód: wezwanie do wykupu weksła z dn. 10.01.2014r. – k. 9.

Pismem z dnia 31 stycznia 2014r. Naczelnik Urzędu Skarbowego w W. poinformował pozwanego oraz M. K. o prowadzeniu postępowania sprawdzającego na skutek złożenia przez powoda korekty deklaracji w podatku od towarów i usług w związku z brakiem zapłaty przez pozwanego i M. K. należności wynikających z faktur VAT Nr (...).

Dowód: pismo z dn. 31.01.2014r. – k. 20.

Sąd zważył.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że brak było podstaw do przekazania sprawy do wydziału cywilnego tut. Sądu. Pozwany wystawił weksel w związku z prowadzoną w ramach spółki cywilnej działalnością gospodarczą. Godzi się przy tym zaznaczyć, że taka spółka nie jest przedsiębiorcą – są nimi jedynie jej wspólnicy (art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej – tekst jednolity: Dz. U. z 2013r., poz. 672 z późn. zm.). Pozwany nie utracił w tym przypadku przymiotu przedsiębiorcy. Brak wskazania w deklaracji wekslowej numeru NIP spółki cywilnej nie ma tu żadnego znaczenia, gdyż o treści zobowiązania wekslowego świadczy jedynie treść weksła. Dodać również wypada, że zakres odpowiedzialności pozwanego, jako wspólnika spółki cywilnej, jak i jego odpowiedzialności osobistej pozostają tożsame (art. 864 k.c.). Wreszcie warto zaznaczyć, że wobec uchylecia – na podstawie przepisu art. 1 pkt 46 ustawy z dnia 16 września 2011r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 233, poz. 1381) – przepisów Części Pierwszej, Księgi Pierwszej, Tytułu VII, Działu VIa, Rozdziału 1 Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu odrębnym w sprawach gospodarczych, postępowania prowadzone w wydziałach cywilnych i gospodarczych sądów toczą się według tych samych przepisów procesowych, a zatem brak jest różnic mogących wpływać na pozycję procesową stron.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie zaofiarowanych przez obie strony dowodów z dokumentów w postaci: umowy, faktur VAT i dokumentów WZ, deklaracji wekslowej oraz weksła (oryginał weksła złożono w depozycie sądowym – § 79 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych), a także wezwania do wykupu weksła – prawdziwości i rzetelności których żadna z nich nie przeczyła co pozwalało uznać je za właściwe i wiarygodne źródło informacji o stanie faktycznym.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z faktury VAT Nr (...) na okoliczność stron umów sprzedaży zawieranych przez powoda z pozwanym i M. K., gdyż okoliczność ta nie miała znaczenia dla wyniku sprawy. Fakt współpracy powoda ze wspólnikami spółki cywilnej, w tym pozwanym, nie miał bowiem żadnego wpływu na możliwość zaciągnięcia przez pozwanego zobowiązania wekslowego ani jego późniejszy byt. Zgłaszanie dowodów może być ocenione jako nieprzydatne dla wyjaśnienia sprawy lub zmierzające do zwłoki, wówczas gdy teza dowodowa jest nieistotna dla rozstrzygnięcia, co miało miejsce w niniejszej sprawie (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15

października 1999r., sygn. akt I PKN 316/99, OSNP z 2001r., Nr 5, poz. 151; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2001r., sygn. akt III CKN 1393/00, LEX Nr 603170).

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, Sąd ustalił istotne okoliczności sprawy obejmujące fakt współpracy między powodem a pozwanym i M. K. prowadzącymi spółkę cywilną pod firmą (...) s.c., w ramach której powód sprzedawał wspólnikom tej spółki materiały budowlane wystawiając faktury VAT. Za udowodnione należało również uznać, że na zabezpieczenie roszczeń powoda związanych z wykonywaniem tej umowy, pozwany wystawił weksel własny in blanco, płatny bez protestu, upoważniając powoda do jego wypełnienia i przedstawienia do zapłaty. Faktem okazało się też, że powód wypełnił w/w weksel na kwotę dochodzoną pozwem oraz wezwał pozwanego do jego wykupu listem poleconym wysłanym w dniu 10 stycznia 2014r. Data wysłania tego pisma, wskazana na odcisku stempla pocztowego znajdującego się na potwierdzeniu nadania (k. 9) to 10 stycznia 2014r. a nie – jak chciał pozwany – 16 stycznia 2014r.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało roszczenie o zapłatę sumy wekslowej. Jego podstawę faktyczną stanowił weksel wystawiony przez pozwanego i wypełniony przez powoda zgodnie z deklaracją wekslową. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że prawdziwość weksla nie była kwestionowana przez pozwanego. Przeciwnie – w istocie przyznał on fakt jego wystawienia. Również poprawność formalna weksla nie budziła wątpliwości, pozostając w zgodzie z wymogami przepisu art. 101 Prawa wekslowego. Przedstawiony wraz z pozwem weksel zawierał bowiem wszystkim wymagane elementy, a to: nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, tj. w języku polskim, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej („zapłacę bez protestu za ten własny weksel” [...] „38.304,00 zł”), oznaczenie terminu płatności (17 stycznia 2014r.), oznaczenie miejsca płatności (W.), nazwisko osoby, na zlecenie której zapłata miała być dokonana (A. W.), oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla (W., dnia 10 stycznia 2014r.) podpis wystawcy weksla – pozwanego („F. H.”).

W tym miejscu należy wskazać, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, co oznacza, że powstaje na podstawie samego (prawnokształtującego) oświadczenia dłużnika, zobowiązującego się do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego. Dla ważności tego zobowiązania, nie ma zatem znaczenia, czy zostało ono zaciągnięte w związku z innym zobowiązaniem, np. w celu jego zabezpieczenia. Również bowiem w przypadku wystawienia weksla na zabezpieczenie, tak zaciągnięte zobowiązanie przybiera postać zobowiązania wekslowego, a obowiązek jego spełnienia warunkowany jest w pierwszym rzędzie dysponowaniem przez wierzyciela ważnym i prawidłowo wypełnionym dokumentem weksla. Z chwilą bowiem wręczenia weksla (in blanco) między wręczającym, który złożył podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego a odbiorcą dochodzi do zawarcia umowy skierowanej na powstanie zobowiązania wekslowego, którego powstanie warunkowane jest wypełnieniem weksla in blanco zgodnie z otrzymanym upoważnieniem do jego wypełnienia (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 1982r., sygn. akt I CR 205/82, Monitor Prawniczy z 1993r., Nr 3, poz. 88; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 lutego 2014r., sygn. akt I ACa 965/13, LEX Nr 1441391). Dodać wypada, że w razie wystawienia weksla na zabezpieczenie wykonania innego zobowiązania, dłużnik wekslowy może bronić się zarzutami dotyczącym tzw. stosunku podstawowego (tj. zobowiązania zabezpieczonego wekslem), np. negując jego powstanie, wartość lub wymagalność. Wspomniany wyżej charakter prawny zobowiązania wekslowego – również w przypadku weksli zabezpieczających – powoduje jednak, że dla skutecznego dochodzenia wykonania zobowiązania wekslowego przed sądem, wystarczającym jest posługiwanie się ważnym i prawidłowo wypełnionym pod względem formalnym wekslem. Nie jest przeto obowiązkiem wierzyciela wekslowego, wykazanie istnienia stosunku zobowiązaniowego, na zabezpieczenie którego weksel wystawiono (choć ma on prawo inicjatywy dowodowej w tym zakresie). W tym przypadku, to na dłużniku wekslowym spoczywa zatem ciężar wykazania nieistnienia zobowiązania zabezpieczonego wekslem (art. 6 k.c.). W niniejszej sprawie pozwany nie negował istnienia zobowiązania zabezpieczonego istotnym wekslem co do zasady ani wysokości. W szczególności nie kwestionował zgodności sumy wekslowej z rzeczywistą wartością zabezpieczonego wekslem zobowiązania (zarzuty dotyczące sposobu określenia sumy wekslowej z uwagi na korektę deklaracji podatkowej zostaną poddane ocenie niżej). Jednocześnie powód – mimo braku takiego obowiązku – przedstawił łączącą strony umowę, której wykonanie zabezpieczono przedmiotowym wekslem, oraz wystawione w związku z jej realizacją faktury VAT i dokumenty WZ.

Również te dowody nie były przez pozwanego podważane. Istnienie dochodzonego roszczenia podlegało zatem ocenie jedynie według treści złożonego weksla.

W obronie przed dochodzonym roszczeniem pozwany zarzucił, że wypełniony weksel przedstawiono mu do wykupu w terminie niemożliwym do dotrzymania, z uwagi na wysłanie zawiadomienia o wypełnieniu weksla na 1 dzień przed terminem płatności. Stanowisko to okazało się po dwakroć – z przyczyn natury faktycznej i prawnej – błędne. W myśl przepisu art. 33 Prawa wekslowego, weksel może być płatny w oznaczonym dniu. W takim przypadku, posiadacz weksla powinien przedstawić go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym można wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następných dni powszednich (art. 38 Prawa wekslowego). Zgodnie z deklaracją wekslową złożoną wraz z wekslem, powód zobowiązany był do zawiadomienia pozwanego o wypełnieniu weksla listem poleconym na 7 dni przed terminem płatności. Weksel płatny był w dniu 17 stycznia 2014r., zaś powód wezwał pozwanego do wykupu weksla pismem z dnia 10 stycznia 2014r., wysłanym do pozwanego listem poleconym w tym samym dniu (co potwierdza odcisk stempla pocztowego na potwierdzeniu nadania – k. 9). Nie odpowiadają przeto stanowi faktycznemu twierdzenia pozwanego, że zawiadomienie o wypełnieniu weksla wraz z wezwaniem do jego wykupu wysłano listem poleconym dopiero w dniu 16 stycznia 2014r. Niezależnie od powyższego, wskazać należy, że pozwany ani w terminie płatności, ani też w późniejszym czasie aż do dnia wyrokowania, nie zapłacił sumy wekslowej. Podkreślenia przy tym wymaga, że brak przedstawienia weksla do zapłaty ma jedynie ten skutek, że dłużnik wekslowy nie popada w opóźnienie w spełnieniu świadczenia (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 lutego 2014r., sygn. akt I ACa 1233/13, LEX Nr 1448574). Nawet gdyby zatem pozwanemu nie doręczono wezwania do wykupu weksla przed terminem jego płatności, to pozostaje to bez wpływu na roszczenie powoda, który domagał się zasądzenia odsetek od sumy wekslowej dopiero od dnia wytoczenia powództwa (21 lutego 2014r.). W tym dniu pozwany już bez wątpliwości powziął informację o fakcie wypełnienia weksla oraz wskazanym w nim terminie płatności (pozwany nie przeczył, że wezwanie do wykupu weksla zostało mu doręczone). Jedynie na marginesie dodać wypada, że przepisy Prawa wekslowego nie przewidują – w ramach wezwania do wykupu weksla – obowiązku okazania go dłużnikowi. W tym zakresie wystarczające jest realne stworzenie mu takiej możliwości, np. poprzez wskazanie miejsca i czasu, w którym będzie mógł się on z nim zapoznać (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2013r., sygn. akt I ACa 1368/12, LEX Nr 1363276). W wezwaniu do wykupu weksla, wskazano, że jego oryginał znajduje się w kancelarii pełnomocnika powoda (oznaczono jej adres i godziny otwarcia), co należało uznać za wystarczające.

Pozwany zarzucał także, że ustalając sumę wekslową, powód nie uwzględnił faktu złożenia korekty deklaracji w podatku od towarów i usług i uzyskania zwrotu zapłaconego podatku. Zgodnie z art. 89a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004r. o podatku od towarów i usług (tekst jednolity: Dz. U. z 2011r., Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.), podatnik może skorygować podstawę opodatkowania oraz podatek należny z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług na terytorium kraju w przypadku wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona. Korekta dotyczy również podstawy opodatkowania i kwoty podatku przypadającej na część kwoty wierzytelności, której nieściągalność została uprawdopodobniona. Istotnie, w wyniku takich czynności może dojść do zmniejszenia obowiązku podatkowego, co w dalszej kolejności może przekładać się na powstanie wobec Skarbu Państwa wierzytelności o zwrot nadpłaconego podatku. Nie można jednak zapominać, że w/w instytucja prawna ma służyć jedynie zmniejszeniu obciążeń fiskalnych podatnika, który mimo powstania obowiązku podatkowego w podatku od towarów i usług, faktycznie nie otrzymał zapłaty wymagalnej należności, stanowiącej podstawę naliczenia tego podatku. W żadnym wypadku nie powoduje to jednak wygaśnięcia zobowiązania w części, w jakiej wartość należnej wierzycielowi sumy obejmuje podatek od towarów i usług. Co więcej, stosownie do przepisu art. 89a ust. 4 cyt. ustawy, w przypadku gdy po złożeniu deklaracji podatkowej, w której dokonano korekty, należność zastała uregulowana [...] w jakiegokolwiek formie, wierzyciel obowiązany jest do zwiększenia podstawy opodatkowania oraz kwoty podatku należnego w rozliczeniu za okres, w którym należność została uregulowana lub zbyta. W przypadku częściowego uregulowania należności, podstawę opodatkowania oraz kwotę podatku należnego zwiększa się w odniesieniu do tej części. Oznacza to, że z chwilą zapłaty należności, podatnik zobowiązany jest do uzupełnienia podatku, którego korekty wcześniej dokonał. Co za tym idzie, dokonanie przez powoda korekty deklaracji w podatku od towarów i usług, nie wpływała na wysokość zobowiązania pozwanego i M. K., zaciągniętego na podstawie umowy współpracy handlowej z dnia 30 listopada 2011r., a tym samym na wysokość sumy wekslowej.

Powyższe skłoniło Sąd od uznania, że dochodzone roszczenie, wynikające ze zobowiązania wekslowego, było usprawiedliwione co do zasady i wysokości. Kwota dochodzona pozwem odpowiadała wartością sumie wekslowej. Stosownie do przepisu art. 104 ust. 1 Prawa wekslowego za zapłatę sumy wekslowej odpowiedzialność ponosi jego wystawca – tu pozwany (**vide**: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 1982r., sygn. akt I CR 13/82, LEX Nr 54; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1965r., sygn. akt I CR 306/65, LEX Nr 5912; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1964r., sygn. akt II CR 147/64, OSNC z 1965r., Nr 11, poz. 186). Pozwany zobowiązany był zatem do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem, tj. 38.304,- zł. Od tej kwoty przysługiwały powodowi także odsetki ustawowe, których mógł on dochodzić od dnia płatności weksla (art. 48 ust. 2 w zw. z art. 103 Prawa wekslowego oraz art. 481 § 1 i 2 k.c.). Powód domagał się ich jednak od dnia wytoczenia powództw, tj. od dnia 21 lutego 2014r. i tym żądaniem Sąd był związany (art. 321 § 1 k.p.c.).

Z uwagi na zgłoszone żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym, oraz mając na uwadze fakt, że powód spełnił wymogi wynikające z przepisu art. 485 § 2 k.p.c. (przedstawił weksel należycie wypełniony, którego prawdziwość i treść nie nasuwały wątpliwości), sprawę rozstrzygnięto pierwotnie wydając nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 27 lutego 2014r., sygn. akt VI GNc 154/14 (art. 491 § 1 k.p.c.). Zawarte w tym nakazie zapłaty rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparte było na przepisie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powództwo zostało uwzględnione w całości w związku z czym powodowi służyło prawo zwrotu wszystkich kosztów poniesionych w związku z udziałem w sprawie w łącznej wysokości 2.896,- zł, obejmującej: opłatę sądową od pozwu w wysokości 479,- zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400,- zł (§ 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) oraz opłatę skarbową uiszczoną od złożonego dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,- zł.

Zgodnie z art. 496 k.p.c., po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Stosownie do powołanego przepisu, uznając roszczenie w kształcie zgłoszonym w pozwie za usprawiedliwione oraz stwierdzając bezzasadność podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty twierdzeń i zarzutów, wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 27 lutego 2014r., sygn. akt VI GNc 154/14 należało utrzymać w mocy w całości, orzekając jak w wyroku.